

مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

با آخرین اصلاحات

بر اساس قانون جدید

موسسه حسابرسی و خدمات مالی دایارایان

عضو جامعه حسابداران رسمی ایران (IACPA)

به اهتمام: غلامحسین دوانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

با آخرین اصلاحات

بر اساس قانون جدید

موسسه حسابرسی و خدمات مالی دایارایان

عضو جامعه حسابداران رسمی ایران (IACPA)

بر اہتمام: غلامحسین دوانی

ایران. قوانین و احکام

مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم (مشمول بر آخرین اصلاحات بهمن ماه ۱۳۸۰ و مفاد مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۸۰) / به اهتمام غلامحسین دوانی. - تهران: کیومرث، ۱۳۸۱.

۳۶۱ ص: XA/5 ۱۲ س م.

ISBN 964 - 6266 - 34 - 7

فهرست‌نویسی بر اساس فیبا.

۱. مالیات بردرآمد - قوانین و مقررات - ایران. ۲ - مالیات - قسوانسین و مقررات - ایران. الف. دوانی، غلامحسین، ۱۳۳۲ - گردآورنده. ب. عنوان.

۳۴۳/۵۵۰۵۲

KMH۳۵۷۳/ آ ۲۸

الف ۱۳۸۱

کتابخانه ملی ایران

۲۹۶۶۹ - ۸۰ م

انتشارات کیومرث

تهران - خ انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، بین خیابان فخررازی و دانشگاه، پلاک ۱۳۳۸، طبقه زیرین، تلفن: ۶۶۴۱۴۴۹۲، دورنگار: ۶۶۹۵۰۴۴۶

● مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

به‌اهتمام: غلامحسین دوانی - ویراستار: خاطره خالدی‌زاده
حروفچینی و طراحی: نشر نخستین

چاپ پنجم ۱۳۸۶ (با اضافات جدید)، تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه
لینوگرافی: محراب، چاپ: اصلی، صحافی: آزاد
شابک ۷-۳۴-۶۲۶۶-۹۶۴-۶۲۶۶-۳۴-۷ ISBN 964 - 6266 - 34 - 7

قیمت: ۱۲۰۰ تومان

فهرست

قانون مالیات‌های مستقیم و قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم مجلس شورای اسلامی مشتمل بر اصلاحات مورخ ۱۱/۲۷/۸۰ ... ۱۱
باب اول - اشخاص مشمول مالیات. ۱۱
باب دوم - مالیات بر دارایی. ۱۵
فصل اول: مالیات سالانه املاک. ۱۵
فصل دوم: مالیات مستغلات مسکونی خالی*. ۱۶
فصل سوم: مالیات بر اراضی بایر*. ۱۶
فصل چهارم: مالیات بر ارث. ۱۶
فصل پنجم: حق تمیر. ۴۳
باب سوم - مالیات بر درآمد. ۵۲
فصل اول - مالیات بر درآمد املاک. ۵۲
فصل دوم - مالیات بر درآمد کشاورزی. ۸۲
فصل سوم - مالیات بر درآمد حقوق. ۸۳
فصل چهارم - مالیات بر درآمد مشاغل. ۹۵
فصل پنجم - مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی. ۱۲۵
فصل ششم - مالیات درآمد اتفاقی. ۱۵۱
فصل هفتم - مالیات بر جمع درآمد ناشی از منابع مختلف. ۱۵۷
باب چهارم - در مقررات مختلفه. ۱۶۰
فصل اول - معافیت‌ها. ۱۶۰
فصل دوم - هزینه‌های قابل قبول و استهلاک. ۱۸۴
فصل سوم - قرائن و ضرایب مالیاتی. ۲۰۱

بنام آنکه جان را فکرت آموخت
چراغ دل به نور جان بر افروخت

مقدمه چاپ سوم

مالیات به عنوان یک هزینه اجتماعی است که
شهروندان یک جامعه در قبال استفاده از امکانات و
خدمات عمومی باید پرداخت نمایند.

دولتها در اجرای عدالت اجتماعی و استقرار
نظام مناسب توزیع ثروت به مثابه شمشیر عدالت
اقتصادی از مالیات استفاده می نمایند.

آگاهی و شناخت مردم از قوانین و مقررات
مالیاتی و رابطه اعتمادآمیز دستگاه وصول مالیات با
مؤدیان مالیاتی و همچنین منطقی بودن بار مالیاتی

فصل چهارم - مقررات عمومی	۲۰۶
فصل پنجم - وظایف مؤدیان	۲۲۹
فصل ششم - وظایف اشخاص ثالث	۲۳۵
فصل هفتم - تشویقات و جرایم مالیاتی	۲۴۲
فصل هشتم - ابلاغ	۲۵۶
فصل نهم - وصول مالیات	۲۶۲
باب پنجم - سازمان تشخیص و مراجع مالیاتی	۲۷۱
فصل اول - مراجع تشخیص مالیات و وظایف و اختیارات آنها	۲۷۱
فصل دوم - ترتیب رسیدگی	۲۸۳
فصل سوم - مرجع حل اختلاف مالیاتی	۲۹۱
فصل چهارم - شورای عالی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن	۲۹۹
فصل پنجم - هیأت عالی انتظامی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن	۳۰۷
فصل ششم - دادستانی انتظامی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن	۳۱۰
ضمائم: بخشنامه ها و آراء مالیاتی	۳۲۷
قانون فهرست نهادها و موسسات عمومی غیردولتی	۳۲۹
معافیت مالیاتی حقوق بگیران مناطق آزاد	۳۳۶
معافیت مالیاتی مناطق آزاد تجاری	۳۴۴
صذور خدمات فنی - مهندسی	۳۴۶
مفاد مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۸۶	۳۵۵
مفاد مالیاتی مواد برنامه چهارم توسعه	۳۶۱
بخشنامه سود و کارمزد بانکی	۳۷۱
اجرای ماده ۲۷۲	۳۸۱
اسامی مناطق آزاد تجاری ایران	۳۹۰

جامعه باعث پیشرفت اهداف مالیاتی در راستای توسعه اقتصادی کشور خواهد شد.

قانون را در همه جای دنیا به دست توانای کارشناسانی تنظیم می‌کنند که حداقل یک دهه بعد را پیش بینی و مشاهده کنند زیرا در غیراینصورت هرازچندگاهی باید شاهد اصلاح و تغییر قانون شویم که این امر نکوهیده خواهد بود. خوشبختانه در اصلاحیه اخیر قانون مالیاتهای مستقیم حضور فعال انجمن حسابداران خبره ایران و سایر نهادهای ذینفع باعث گردید اصلاحات عمیق‌تر از آنچه پیش‌بینی می‌شد، صورت گیرد که اصلاحیه اخیر را کاربردی‌تر نمود.

در این چاپ ضمن تغییر و اصلاحات کلی در فصول و مقررات مختلفه و تجدیدنظر اساسی در ضمامت کتاب کوشش بعمل آمده که متن اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ نیز

در متن کتاب تنظیم و قرار داده شوند تا دسترسی خوانندگان را به موضوعات مختلف آسانتر نماید.

زحمت و پیگیری تایپ، طراحی و صفحه‌آرایی کتاب را سرکار خانم خاطره خالدی‌زاده بر عهده داشته که لازم می‌داند از ایشان سپاسگزاری نمایم. در این مجموعه کلیه تغییرات به عمل آمده مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ با حروف پررنگ در متن کتاب مشخص گردیده است. ضمناً در سایر موارد جایگزینی یا حذف و الحاق مواد و تبصره و عبارات، مطالب به صورت زیرنویس، در صفحات مربوط توضیح داده شده است.

واحد خدمات مدیریت «مؤسسه حسابرسی و خدمات مالی دایارایان» بر آن است که مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم کشور را برای استفاده حسابداران رسمی و سایر علاقمندان در مجلدات مناسب تدوین، بطوری که جنبه کاربردی آن بتواند

به عنوان راهنمای عمل خوانندگان قرار گیرد.
مسئولیت تدوین این کتاب بر عهده آقای
غلامحسین دوانی بوده که «دایارایان» از تلاش
نامبرده قدردانی و از پیشنهادهای سازنده علاقمندان
برای بهبود چاپ‌های بعدی، استقبال می‌کند.

مؤسسه حسابرسی و
خدمات مالی دایارایان

قانون مالیاتهای مستقیم و قانون اصلاح موادی
از قانون مالیاتهای مستقیم مجلس شورای اسلامی
مشتمل بر اصلاحات مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ چاپ شده در
روزنامه رسمی $\frac{۱۶۶۰۹}{۱۳۸۰/۱۲/۱۳}$

باب اول - اشخاص مشمول مالیات

ماده ۱

اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات می‌باشند:

- ۱- کلیه مالکین اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی
نسبت به اموال یا املاک خود واقع در ایران طبق
مقررات باب دوم.
- ۲- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به
کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران
تحصیل می‌نماید.

ماده ۲ *

اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیاتهای موضوع این قانون نیستند:

۱- وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی؛
۲- دستگاه‌هایی که بودجه آنها وسیله دولت تأمین می‌شود

۳- شهرداری‌ها

تبصره ۱- شرکت‌هایی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها متعلق به اشخاص و مؤسسه‌های مذکور در بندهای فوق باشد، سهم درآمد یا سود آنها مشمول حکم این ماده نخواهد بود. حکم این تبصره مانع استفاده شرکت‌های مزبور از معافیت‌های مقرر در این قانون، حسب مورد، نیست.

۳- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌کند.

۴- هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌کند.

۵- هر شخص غیر ایرانی (اعم از حقیقی یا حقوقی) نسبت به درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌نماید و همچنین نسبت به درآمدهایی که بابت واگذاری امتیازات یا سایر حقوق خود و یا دادن تعلیمات و کمک‌های فنی و یا واگذاری فیلم‌های سینمایی (که به عنوان بها یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر عاید آنها می‌گردد) از ایران تحصیل می‌کند.

* به موجب ماده (۱) قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، این ماده و تبصره‌های آن جایگزین متن قبلی این ماده و تبصره‌های آن شده است

تبصره ۲- درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی از قبیل فعالیت‌های صنعتی، معدنی، تجاری، خدماتی و سایر فعالیت‌های تولیدی برای اشخاص موضوع این ماده، که به نحوی غیر از طریق شرکت نیز تحصیل می‌شود، در هر مورد به طور جداگانه به نرخ مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون مشمول مالیات خواهد بود.

مستولان اداره امور در این گونه موارد نسبت به سهم فعالیت مذکور مکلف به انجام دادن تکالیف مربوط طبق مقررات این قانون خواهند بود، در غیراینصورت نسبت به پرداخت مالیات متعلق با مؤدی مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

تبصره ۳- معافیت مالیاتی این ماده برای مواردی که از طرف حضرت امام خمینی (ره) یا مقام معظم رهبری دارای مجوز می‌باشند براساس نظر مقام معظم رهبری است

باب دوم - مالیات بر دارایی

فصل اول: مالیات سالانه املاک *

مواد ۹ تا ۹ - حذف شد.

فصل دوم: مالیات مستغلات مسکونی خالی *

مواد ۱۰ و ۱۱ - حذف شد.

فصل سوم: مالیات بر اراضی بایر. *

مواد ۱۲ تا ۱۶ - حذف شد.

*. به موجب ماده (۲) قانون اصلاح موادی از مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، مقررات مربوط به وصول مالیات سالانه املاک (موضوع متن قبلی مواد ۹ تا ۹)، مالیات مستغلات مسکونی خالی (موضوع متن قبلی مواد ۱۰ و ۱۱) و مالیات بر اراضی بایر (موضوع متن قبلی مواد ۱۲ تا ۱۶) حذف شده است.

فصل چهارم - مالیات بر ارث

ماده ۱۷

هرگاه در نتیجه فوت شخصی اعم از فوت واقعی یا فرضی اموالی از متوفی باقی بماند بشرح زیر مشمول مالیات است:

۱- در صورتی که متوفی یا وارث یا هر دو ایرانی مقیم ایران باشند نسبت به سهم الارث هر یک از وارث از اموال مشمول مالیات بر ارث موضوع ماده ۱۹ این قانون واقع در ایران یا در خارج از ایران پس از کسر مالیات بر ارثی که بابت آن قسمت از اموال واقع در خارج از ایران به دولت محلی که مال در آن واقع گردیده پرداخت شده است به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون.

۲- در صورتی که متوفی و وارث هر دو ایرانی مقیم خارج از ایران باشند سهم الارث هر یک از وارث از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون و

نسبت به آن قسمت که در خارج از ایران وجود دارد پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع مال پرداخت شده است به نرخ بیست و پنج درصد.

۳- در مورد اتباع خارجی و سایر موارد نسبت به آن قسمت از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است کلاً مشمول مالیات به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون برای وارث طبقه دوم.

ماده ۱۸

وارث از نظر این قانون به سه طبقه تقسیم می‌شوند:

- ۱- وارث طبقه اول که عبارتند از: پدر، مادر، زن، شوهر، اولاد و اولاد اولاد.
- ۲- وارث طبقه دوم که عبارتند از: اجداد، برادر، خواهر و اولاد آنها.
- ۳- وارث طبقه سوم که عبارتند از: عمو، عمه، دایی،

خاله و اولاد آنها.

ماده ۲۰*

نرخ مالیات برارث نسبت به سهم الارث به شرح زیر می باشد:

شرح	طبقه اول	طبقه دوم	طبقه سوم
تا مبلغ ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۵٪	۱۵٪	۳۵٪
تا مبلغ ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۱۵٪	۲۵٪	۴۵٪
تا مبلغ ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۲۵٪	۳۵٪	۵۵٪
نسبت به مازاد ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۳۵٪	۴۵٪	۶۵٪

از سهم الارث هر یک از وراث طبقه اول

* به موجب ماده (۳) قانون اصلاح موادی از قانون مالیات های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، کلیه تبصره های متن قبلی این ماده حذف شده است.

ماده ۱۹

اموال مشمول مالیات بر ارث عبارت است از کلیه ماترک متوفی واقع در ایران یا خارج از ایران اعم از منقول و غیر منقول و مطالبات قابل وصول و حقوق مالی پس از کسر هزینه کفن و دفن در حدود عرف و عادت و واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی و دیون محقق متوفی.

تبصره - بدهی که متوفی به وراث خود دارد در صورتی که مستند به مدارک قانونی بوده و اصالت آن مورد تأیید هیأت حل اختلاف مالیاتی قرار گیرد قابل کسر از ماترک خواهد بود. در مورد مهریه و نفقه ایام عده تأیید هیأت مذکور لازم نیست و در مورد وراث طبقه دوم و سوم کسر دیون منوط به آن است که متوفی تا تاریخ فوت خود دارای وراث از طبقه ما قبل حسب مورد بوده باشد.

مبلغ سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به عنوان معافیت کسر و مازاد به نرخ‌های مذکور مشمول مالیات می‌باشد.

معافیت مذکور برای هر یک از وراث طبقه اول که کمتر از بیست سال سن داشته یا محجور یا معلول از کار افتاده باشند مبلغ پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال خواهد بود.

ماده ۲۱

اموالی که جزء ماترک متوفی باشد و تا یکسال پس از قطعیت مالیات و غیر قابل رسیدگی بودن پرونده امر در مراجع مالیاتی طبق قوانین و یا احکام خاص مالکیت آنها سلب و یا به موجب گواهی سازمان ذیربط بلاعوض در اختیار وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌های دولتی، شهرداری‌ها، نهادهای انقلاب اسلامی یا شرکتهایی که صد درصد (۱۰۰٪) سهام آنها

متعلق به دولت باشد قرارگیرد، از شمول مالیات بر ارث خارج و در صورتی که بابت سلب مالکیت عوضی داده شود ارزش آن عوض یا اموال سلب مالکیت شده هر کدام کمتر است جزء اموال مشمول مالیات بر ارث محسوب و در هر حال چنانچه مالیاتی اضافه پرداخت شده باشد مسترد خواهد شد. حکم این ماده در مواردی که وراث تمام یا قسمتی از اموال را که جزء ماترک باشد به طور رایگان به یکی از اشخاص مذکور در ماده (۲) این قانون واگذار کنند نیز جاری است.

ماده ۲۲

در صورتی که به موجب رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی مطالبات متوفی غیرقابل وصول تشخیص داده شود، مطالبات مذکور جزء ماترک منظور نمی‌شود و اگر مالیات آن قبلاً وصول شده باشد

مسترد خواهد شد و در صورت وصول احتمالی اینگونه مطالبات ورثه ملزم به پرداخت مالیات متعلق خواهند بود. در هر صورت وزارت امور اقتصادی و دارایی از نظر تأمین مالیات متعلق می‌تواند به عنوان ثالث در دعوی مربوط شرکت و یا رأساً اقامه دعوی نماید.

ماده ۲۳* ... - حذف شد

ماده ۲۲

اموال زیر از شمول مالیات این فصل خارج است:

۱- وجوه بازنشستگی و وظیفه و پس‌انداز

* به موجب ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۷۱/۲/۷، این ماده حذف شده است.

خدمت و مزایای پایان خدمت، مطالبات مربوط به خسارت اخراج، باز خرید خدمت و مرخصی استحقاقی استفاده نشده و بیمه‌های اجتماعی و نیز وجوه پرداختی توسط مؤسسات بیمه یا بیمه‌گزار و یا کارفرما از قبیل بیمه عمر، خسارت فوت و همچنین دیه و مانند آنها حسب مورد که یکجا و یا بطور مستمر به ورثه متوفی پرداخت می‌گردد.

۲- اموال منقول متعلق به مشمولین بند ۴ ماده

۳۹ قرارداد وین مورخ فروردین ۱۳۴۰ و ماده

(۵۱) قرارداد وین مورخ اردیبهشت‌ماه ۱۳۴۲ و

بند (۴) ماده (۳۸) قرارداد وین مورخ اسفند ماه

۱۳۵۳ با رعایت شرایط مقرر در قرارداد مزبور با

شرط معامله متقابل.

۳- اموالی که برای سازمانها و مؤسسه‌های

مذکور در ماده (۲) این قانون مورد وقف یا نذر یا

حبس واقع گردد به شرط تأیید سازمانها و

مؤسسه‌های مذکور.

اسلامی ایران و یا بنیاد شهید انقلاب اسلامی حسب
مورد می باشد.

ماده ۲۶

وراث (منفرداً یا مجتمعاً) یا ولی یا امین یا قیم
یا نماینده قانونی آنها مکلفاند ظرف شش ماه از
تاریخ فوت متوفی اظهارنامه ای روی نمونه
مخصوصی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور
تهیه می شود حاوی کلیه ارقام ماترک با تعیین بهای
زمان فوت و تصریح مطالبات و بدهیهایی که طبق
مقررات این فصل قابل احتساب هستند به ضمیمه
مدارک زیر به اداره امور مالیاتی صلاحیت دار
تسلیم و رسید دریافت دارند.

- ۱- رونوشت یا تصویر گواهی شده اسناد مربوط به
بدهی و مطالبات متوفی.
- ۲- رونوشت یا تصویر گواهی شده کلیه اوراقی که
مثبت حق مالکیت متوفی نسبت به اموال و

۴- هشتاد درصد (۸۰٪) اوراق مشارکت و
سپرده های متوفی نزد بانکهای ایرانی و شعب
آنها در خارج از کشور و مؤسسه های اعتباری
غیربانکی مجاز؛ همچنین پنجاه درصد (۵۰٪)
ارزش سهام متوفی در شرکتهایی که سهام آنها
طبق قانون مربوط در بورس پذیرفته شده باشد و
چهل درصد (۴۰٪) ارزش سهام یا سهم الشرکه
متوفی در سایر شرکت ها و نیز چهل
درصد (۴۰٪) ارزش خالص دارایی متوفی در
واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی.

ماده ۲۵

وراث طبقات اول و دوم نسبت به اموال
شهدای انقلاب اسلامی مشمول مالیات بر ارث
موضوع این فصل نخواهند بود.
احراز شهادت برای استفاده از مقررات این ماده
منوط به تأیید یکی از نیروهای مسلح جمهوری

حقوق مالی است.

۳- در صورتی که اظهارنامه از طرف وکیل یا قیم یا ولی داده شود رونوشت یا تصویر گواهی شده و کالتنامه یا قیمنامه.

۴- رونوشت یا تصویر گواهی شده آخرین وصیتنامه متوفی اگر وصیتنامه موجود باشد. تبصره- تسلیم اظهارنامه با مشخصات مذکور از طرف یکی از وراث، سالب تکلیف سایر ورثه می‌گردد.

ماده ۲۷

اداره امور مالیاتی صلاحیت‌دار در مورد ارث، اداره امور مالیاتی است که آخرین اقامتگاه قانونی متوفی در محدوده آن واقع بوده است و اگر متوفی در ایران مقیم نبوده، اداره امور مالیاتی مربوط در تهران خواهد بود. تبصره- اقامت از نظر این قانون تابع تعاریف مقرر در

قانون مدنی می‌باشد.

ماده ۲۸

مشمولین مالیات بر ارث مکلف‌اند مالیات متعلق را بر اساس اظهارنامه تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به رسم علی‌الحساب پرداخت و رسید دریافت دارند. تبصره- اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است پس از رسیدگی و قطعی شدن مالیات و پرداخت آن، مفاصا حساب مالیاتی را حداکثر ظرف مهلت یک هفته طبق مقررات این قانون صادر و به ذینفع تسلیم نماید.

ماده ۲۹

سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است بمنظور اجرای صحیح مقررات مالیات بر ارث، دفتر مرکزی ارث را در تهران تشکیل دهد. ادارات امور

مالیاتی مکلف‌اند اظهارنامه‌های دریافتی را ظرف مدت یک هفته پس از دریافت به دفتر مذکور ارسال نمایند دفتر مرکزی ارث اظهارنامه‌های واصله را ثبت و ممه‌ور و ظرف یک ماه جهت اقدامات قانونی بعدی به اداره امور مالیاتی مربوط اعاده خواهد نمود.

در صورتی که برای یک متوفی اظهارنامه‌های متعددی واصل شده باشد، دفتر مرکزی ارث اظهارنامه‌های مذکور را به اداره امور مالیاتی که اولین اظهارنامه را به دفتر مزبور فرستاد است ارسال و مراتب را به سایر ادارات امور مالیاتی ذیربط اعلام خواهد نمود.

ماده ۳۰*

اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است اظهارنامه مؤدیان را طبق مقررات این فصل رسیدگی و ارزش اموال را تشخیص و بشرح زیر عمل کند:
الف- در صورتی که جمع ارزش اموال مشمول مالیات اظهار شده در اظهارنامه با ارزش تعیین شده همان اموال توسط اداره امور مالیاتی بیش از پانزده درصد اختلاف نداشته باشد، اظهارنامه را قطعی تلقی و مراتب را ظرف شش ماه به مؤدی ابلاغ نماید.

ب- در صورتی که اختلاف بیش از پانزده درصد باشد و همچنین در مواردی که وراثت یا نماینده قانونی آنها و سایر کسانی که طبق مقررات این قانون

*. به موجب ماده (۷) قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۲۷، قسمت اخیر متن قبلی بند «الف» این ماده حذف شده است

مكلف به دادن اظهارنامه هستند از تسلیم اظهارنامه خودداری کنند یا در اظهارنامه قسمتی از اموال را ذکر ننمایند مالیات متعلق را بر طبق مقررات این قانون تشخیص و به مؤدی ابلاغ کند.

تبصره - هرگاه وراثت ظرف یک ماه از تاریخ اخطار کتبی اداره امور مالیاتی از ارائه اموال به منظور ارزیابی خودداری نمایند اداره امور مالیاتی نسبت به تعیین بهای اموال رأساً اقدام خواهد نمود.

ماده ۳۱

اداره امور مالیاتی مکلف است پس از تسلیم اظهارنامه از طرف وراثت یا نماینده قانونی آنها در صورت درخواست کتبی ظرف یک هفته گواهینامه مستضمن رونوشت مصدق ریز ماترک را که در اظهارنامه نوشته شده صادر و به مؤدی تسلیم نماید. این گواهینامه فقط از نظر صدور برگ حصر وراثت معتبر است رسیدگی به تقاضای حصر وراثت در

دادگاهها موکول به ارائه گواهینامه مذکور در این ماده خواهد بود و مدیران دفتر دادگاههای صادرکننده تصدیق حصر وراثت موظفاند رونوشت گواهی شده آن را ظرف پانزده روز از تاریخ صدور به اداره امور مالیاتی محل بفرستند.

ماده ۳۲*

مأخذ ارزیابی املاک اعم از عرصه یا اعیان، ارزش معاملاتی ملک با رعایت تبصره (۱) ماده (۵۹) این قانون در زمان فوت بوده و مأخذ ارزیابی سایر اموال و حقوق مالی متوفی، ارزش آنها در تاریخ فوت خواهد بود.
تبصره ۱ - اثاث البیت محل سکونت از نظر مالیاتی

*. به موجب ماده (۸) قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، یک عبارت از متن قبلی تبصره (۲) این ماده حذف شده است.

جزء ماترك متوفى محسوب نخواهد شد.

تبصره ۲- در مورد ساختمانهایی که با توجه به نوع مصالح یا طرز معماری خاص دارای ارزش فوق العاده هستند ارزش معاملاتی اعیانی ملاک نبوده و اداره امور مالیاتی مکلف است در این مورد و همچنین در ارزیابی جواهر و اشیای نفیس از نظر کارشناس یا کارشناسان و متخصص یا متخصصین ذیربط استفاده کند.

تبصره ۳- در مواردی که منفعت مال، مورد وصیت یا نذر واقع می شود و همچنین در حبس چنانچه پس از انقضای مدت، اصل مال عاید وراثت شود ارزش مال مورد وصیت و نذر و حبس، به تاریخ حین الفوت مورث با رعایت مسلوب المنفعه بودن آن تقویم و به سهم الارث وراثی که مال عاید آنها می شود اضافه و مشمول مالیات بر ارث خواهد بود.

تبصره ۴- حقوق ناشی از عقود اجاره بشرط تملیک با بانکها نسبت به عرصه و اعیان املاک بر اساس

ارزش معاملاتی حین الفوت متوفی محاسبه خواهد شد.

ماده ۳۳

مأموران کنسولی ایران در خارج از کشور موظف اند ظرف سه ماه از تاریخ اطلاع از وقوع فوت اتباع ایرانی مراتب را ضمن ارسال کلیه اطلاعات در مورد ماترك آنان اعم از منقول یا غیرمنقول واقع در کشور محل مأموریت خود، با تعیین مشخصات و ارزش آنها، از طریق وزارت امور خارجه به وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام نمایند.

تبصره- آئین نامه اجرایی این ماده ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و امور خارجه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

بانکها و شرکتهای و مؤسسات و اشخاصی که اموالی از متوفی نزد خود دارند مکلفاند ظرف یک ماه از تاریخ اطلاع از فوت صورت آن اموال اعم از وجوه نقد یا سفته یا جواهر و نیز مقدار سهام یا سهم شرکت متوفی را تنظیم و به اداره امور مالیاتی محل تسلیم نمایند، همچنین موظفاند در صورت مراجعه اداره امور مالیاتی، دفاتر و اسناد مورد نیاز را برای رسیدگی در اختیار آنها بگذارند.

ادارات ثبت اسناد و املاک موقعی که مال غیر منقول را به اسم وراثت یا موصی له ثبت می نمایند، همچنین کلیه دفاتر اسناد رسمی در موقعی که می خواهند تقسیم نامه یا هر نوع معامله وراثت راجع به ماترک را ثبت کنند باید گواهی نامه اداره امور مالیاتی صلاحیتدار را مبنی بر عدم

شمول مالیات یا اینکه مالیات متعلق کلاً پرداخت یا ترتیب یا تضمین لازم برای پرداخت آن داده شده است مطالبه نمایند و قبل از ارائه این گواهینامه مجاز به ثبت نیستند.

بانکها و شرکتهای و مؤسسات و اشخاصی که وجوه نقد یا سفته یا جواهر یا سهام یا سهم شرکت و یا هر نوع مال دیگر از متوفی نزد خود دارند مجاز نخواهند بود آن را به وراثت یا وصی حسب مورد تسلیم و یا بنام آنان ثبت نمایند مگر اینکه گواهینامه موضوع قسمت اخیر ماده ۳۵ این قانون ارائه گردد.

در صورتی که به موجب احکام دادگاهها بر اساس حقوق مالی متوفی مالی به ورثه برسد، مدیران دفتر دادگاهها مکلفاند رونوشت حکم را به

اداره امور مالیاتی مربوط ارسال دارند تا در صورتی که قبلاً مالیات آن وصول نشده باشد اقدام به مطالبه مالیات گردد. این حکم در مواردی که اسناد و مدارک تازه‌ای مربوط به دارایی متوفی بدست آید نیز جاری خواهد بود. در صورتی که پس از قطعیت مالیات اسناد و مدارک تازه‌ای مربوط به بدهی متوفی یا **عدم تعلق دارایی** به وی ارائه گردد و در محاسبه مالیات مؤثر باشد پرونده امر جهت صدور رأی مقتضی به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارسال و طبق رأی هیأت، اقدام خواهد شد.

ماده ۳۸

اموالی که به موجب وقف یا حبس یا نذر یا وصیت منتقل می‌شود، در صورتی که از موارد معافیت مذکور در بند ۳ ماده ۲۴ این قانون نباشد و یا مشمول مقررات فصل مالیات بردرآمد اتفاقی نگردد، بشرح زیر مشمول مالیات است:

الف - در مورد وقف و حبس، منافع مال هر سال مشمول مالیات به نرخ مقرر در ماده ۱۳۱ این قانون خواهد بود.

ب - در نذر و وصیت چنانچه منافع مورد نذر و وصیت باشد، بشرح بند الف فوق و در صورتی که عین مال مورد نذر و وصیت باشد، ارزش مال طبق مقررات این فصل تعیین و یکجا به نرخ مقرر برای وراثت طبقه دوم مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ۱ - مال مورد وصیت وقتی مشمول مالیات خواهد بود که وصیت با فوت موصی قطعی شده باشد.

تبصره ۲ - **اداره امور مالیاتی** صلاحیت دار در مورد وقف و حبس و نذر و وصیت است **اداره امور مالیاتی** که محل اقامت متولی یا حبس و نذرکننده یا موصی در محدوده آن واقع است و در صورتی که افراد مذکور مقیم ایران نباشند **اداره امور مالیاتی** مربوط در تهران خواهد بود.

تبصره ۳- دفاتر اسناد رسمی و ادارات ثبت اسناد و محاکم دادگستری و سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و اداره سرپرستی صفار و محجورین و همچنین بانکها و سایر مؤسسات مجاز نخواهند بود به مفاد وصیت‌نامه‌ای ترتیب اثر دهند مگر اینکه گواهی‌نامه اداره امور مالیاتی مبنی بر اینکه وصیت‌نامه مذکور از طرف وصی یا وراثت به اداره امور مالیاتی صلاحیت‌دار تسلیم شده است ارائه گردد.

ماده ۳۹

در مورد وقف، متولی و در مورد حبس و نذر، حبس و نذرکننده و در مورد وصیت، وصی مکلف‌اند حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی، حسب مورد، اظهارنامه‌ای روی نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود حاوی مشخصات و ارزش مال مورد

وقف یا حبس یا نذر یا وصیت به انضمام اسناد مربوطه به اداره امور مالیاتی صلاحیت‌دار تسلیم و رسید دریافت دارند و همچنین در صورتی که مورد از مصادیق بند الف ماده ۳۸ این قانون باشد، مالیات منافع هر سال را تا آخر تیرماه سال بعد و چنانچه مورد از مصادیق قسمت اخیر بند ب ماده مزبور باشد، مالیات متعلق را حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه پرداخت کنند و یا از تسهیلات مذکور در مواد ۴۰ و ۴۱ این قانون استفاده نمایند.

تبصره - در مواردی که موضوع وقف یا حبس یا نذریا وصیت از مصادیق بند ۳ ماده ۲۴ این قانون و یا مشمول مقررات فصل مالیات بردرآمد اتفاقی باشد متولی، یا حبس و نذرکننده، یا وصی، حسب مورد، مکلف‌اند مشخصات اموال مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت و مشخصات ذینفع را روی نمونه‌ای که از طرف وزارت امور اقتصاد و دارایی

کشور تهیه می شود درج و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی به اداره امور مالیاتی صلاحیت دار تسلیم و رسید دریافت دارند.

ماده ۴۰

در صورتی که مضمولان مالیات این فصل قادر به پرداخت تمام یا قسمتی از مالیات خود نباشند سازمان امور مالیاتی کشور می تواند با اخذ تضمین معتبر قرار تقسیط آن را تا مدت سه سال از تاریخ قطعی شدن مالیات متعلق بدهد و در صورتی که دادن تضمین و تقسیط برای وراث مقدور نباشد می توانند طبق ماده ۴۱ این قانون عمل کنند.

ماده ۴۱

سازمان امور مالیاتی کشور می تواند در صورتی که جزء ماترک، وجوه نقد موجود نباشد به تقاضای کتبی وراث معادل مالیات متعلق، مالی را اعم از

منقول یا غیرمنقول از ماترک با توافق وراث انتخاب و به قیمتی که مبنای محاسبه مالیات بر ارث قرار گرفته است بجای مالیات قبول کند.

تبصره - در صورتی که در اجرای این ماده، مالی بجای مالیات قبول شود انتقال آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی مشمول هیچ گونه مالیاتی نخواهد بود.

ماده ۴۲

در صورتی که جزء ماترک متوفی کارخانه یا کارگاه تولیدی یا واحدهای کشاورزی باشد و ارزش سایر اموال متوفی تکافوی مالیات ارث متعلق به ماترک را نکند، پس از وصول مالیات از محل سایر اموال نسبت به مازاد مالیات و همچنین در مواردی که ماترک منحصر به کارخانه یا کارگاه تولیدی یا واحدهای کشاورزی باشد سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است در صورت تقاضای وراث با

تقسیم مالیات در مدت مناسبی موافقت نماید.

ماده ۴۳

در صورتی که بانکها و شرکتها و مؤسسات و اشخاصی که مالی از متوفی نزد خود دارند از اجرای مواد ۳۴ و ۳۶ این قانون تخلف نمایند، علاوه بر اینکه تا معادل ارزش مالی که نزد آنها بوده با وراثت نسبت به پرداخت مالیات و جرایم متعلق مسئولیت تضامنی دارند، مشمول جریمه‌ای معادل پنج درصد قیمت مال نیز خواهند بود. در مورد بانکها و شرکتهای دولتی و مؤسسات دولتی، متخلف و شرکاء و معاونان وی در تخلف نیز مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

فصل پنجم - حق تمبر

ماده ۴۴

از هر برگ چک که از طرف بانکها چاپ می‌شود در موقع چاپ دوپست (۲۰۰) ریال حق تمبر اخذ می‌شود.

ماده ۴۵

از اوراق مشروحه زیر نسبت به مبلغ آنها معادل سه در هزار حق تمبر اخذ می‌شود:
برات، فته طلب (سفته) و نظایر آنها.
قبضه - حق تمبر مقرر در این ماده بابت کمتر از هزار ریال معادل حق تمبر هزار ریال خواهد بود.

از کلیه اسناد تجاری قابل انتقال که در ایران صادر و یا معامله و مورد استفاده قرار داده می شود (باستثنای اوراق مذکور در مواد ۴۵ و ۴۸ این قانون) و اسناد کاشف از حقوق مالکیت نسبت به مال التجاره از قبیل بارنامه دریایی و هوایی و همچنین اوراق بیمه مال التجاره پنج هزار (۵۰۰۰) ریال و بارنامه زمینی و صورت وضعیت مسافری یک هزار (۱۰۰۰) ریال حق تمبر دریافت خواهد شد. مؤسسه های حمل و نقل

*. به موجب ماده (۱۴) قانون اصلاح موادی از قانون مالیات های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، یک تبصره به این ماده الحاق شده است. لازم به ذکر است که حق تمبر موضوع این تبصره قبلاً در اجرای مواد ۴، ۵، ۷، ۱۲، ۱۴ قانون «اجازه وصول مالیات غیر مستقیم از برخی کالاها و خدمات» مصوب ۱۳۷۴/۷/۱۶ وصول می شده است.

مسئول تنظیم دقیق بارنامه هستند و باید هویت و نشانی صحیح صاحب کالا و سایر اطلاعات مربوط را در آن درج نمایند و نسخ کافی اوراق مذکور را حداقل تا پنج سال از تاریخ صدور نگاهداری کنند.

تبصره - از اوراق و مدارک زیر به شرح مقرر در این تبصره حق تمبر اخذ می شود:

۱- از کارت معافیت هر یک از مشمولان که به انحصار مختلف از انجام دادن خدمت وظیفه معاف می شوند، بابت صدور کارت معافیت مذکور، مبلغ ده هزار (۱۰/۰۰۰) ریال.

۲- از هرگونه گواهینامه رانندگی بین المللی مبلغ پنجاه هزار (۵۰۰۰۰) ریال.

۳- از هر پلاک ترانزیت انواع خودرو و همچنین از شماره گذاری هر وسیله نقلیه که به صورت موقت وارد کشور می شود مبلغ دو یست هزار

(۲۰۰/۰۰۰) ریال.

۴- از گواهینامه رانندگی انواع خودرو به ازای هر سال مدت اعتبار مبلغ یک هزار (۱۰۰۰) ریال.

۵- از کارنامه و گواهینامه دانش آموزان دوره ابتدایی، راهنمایی و متوسطه مبلغ یک هزار (۱۰۰۰) ریال.

۶- از دانشنامه و گواهی دانشنامه کاردانی، کارشناسی ارشد، دکترا و بالاتر مبلغ ده هزار (۱۰/۰۰۰) ریال.

۷- از گواهی ارزش تحصیلی دوره های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه خارجی مبلغ بیست هزار (۲۰/۰۰۰) ریال.

۸- از گواهی ارزش تحصیلی دوره های فنی و حرفه ای و دانشگاهی خارجی مبلغ پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال.

۹- از پروانه مامایی یا مدرک تحصیلی دوره

کاردانی و دندانپزشکی تجربی مبلغ بیست هزار (۲۰/۰۰۰) ریال.

۱۰- از پروانه مشاغل پزشکی، دندانپزشکی، پیراپزشکی، دامپزشکی و داروسازی مبلغ یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال.

۱۱- از جواز تأسیس کارت شناسایی واحدهای تولیدی و معدنی، کارت بازرگانی، پروانه وکالت و کارشناسی و سایر پروانه های کسب و کار، بابت صدور مبلغ یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال و بابت تجدید آنها مبلغ پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال.

ماده ۴۷

از کلیه قراردادها و اسناد مشابه آنها به شرح زیر که بین بانکها و مشتریان آنها مبادله یا از طرف مشتریان تعهد می شود، در صورتی که در دفاتر اسناد رسمی ثبت نشود، معادل ده (۱۰/۰۰۰) هزار

ریال حق تمبر اخذ می‌شود:

۱- برگ قبول شرایط عمومی حساب جاری .
۲- قرارداد وام یا اعطای تسهیلات از هر نوع که باشد و نیز اوراق و فرم‌های تعهدآوری که بانکها به نام‌های مختلف در موقع انجام معاملات به امضای مشتریان خود می‌رسانند.

۳- قراردادهای انواع سپرده‌های سرمایه‌گذاری.

۴- وکالت‌نامه‌های بانکی که در دفتر بانک تنظیم می‌شود و مشتریان حق امضای خود را به دیگری واگذار می‌نمایند.

۵- قراردادهای دیگری که بین بانکها و مشتریان منعقد می‌شود و طرفین تعهدات و مسئولیت‌هایی را به عهده می‌گیرند و به امور مذکور در این ماده مرتبط می‌شود.

۶- ضمانت‌نامه‌های صادره از طرف بانکها

۷- تقاضای صدور ضمانت‌نامه در صورتی که تقاضا از طرف بانک قبول شده و ضمانت‌نامه صادر

گردد.

۸- تقاضای گشایش اعتبار اسنادی برای داخله ایران یا برای کشورهای خارج در صورتی که تقاضا از طرف بانک قبول شده و اعتبار اسنادی گشایش یابد.

ماده ۴۸ *

سهام و سهم‌الشرکه کلیه شرکتهای ایرانی موضوع قانون تجارت به استثنای شرکت‌های تعاونی براساس ارزش اسمی سهام یا سهم‌الشرکه به‌قرار دو در هزار مشمول حق تمبر خواهد بود. کسور صد (۱۰۰) ریال هم صد (۱۰۰) ریال محسوب می‌شود.

*. به موجب ماده (۱۶) قانون اصلاحی موادی از قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب اصلاحیه ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، تبصره‌های (۲)، (۳) متن قبلی این ماده حذف شده است.

قبصره - حق تمبر سهام و سهم الشرکه شرکت‌ها باید ظرف دو ماه از تاریخ ثبت قانونی شرکت و در مورد افزایش سرمایه و سهام اضافی از تاریخ ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکت‌ها از طریق ابطال تمبر پرداخت شود. افزایش سرمایه در مورد شرکت‌هایی که قبلاً سرمایه خود را کاهش داده‌اند تا میزانی که حق تمبر آن پرداخت شده است مشمول حق تمبر مجدد نخواهد بود.

ماده ۴۹

در صورتی که اسناد مشمول حق تمبر موضوع مواد ۴۵ و ۴۶ و ۴۷ و ۴۸ این قانون در ایران صادر شده باشد صادرکنندگان باید تمبر مقرر را بر روی آنها الصاق و ابطال نمایند و هرگاه اسناد مذکور در خارج از کشور صادر شده باشد اولین شخصی که اسناد مزبور را متصرف می‌شود باید قبل از هر نوع امضاء اعم از ظهرنویسی یا معامله یا قبولی یا

پرداخت به ترتیب فوق عمل نماید و در هر صورت کلیه مؤسسات یا اشخاصی که در ایران اسناد مذکور را معامله یا دریافت یا تأدیه می‌نمایند متضامناً مسئول پرداخت حقوق مقرر خواهند بود.

ماده ۵۰

وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است سفته و برات و بارنامه و اوراق دیگر مشمول حق تمبر را چاپ و در دسترس متقاضیان بگذارد. وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند در مواردی که مقتضی بداند به جای الصاق و ابطال تمبر به دریافت حق تمبر در قبال صدور قبض مالیات اکتفا نماید.

ماده ۵۱

در صورت تخلف از مقررات این فصل، متخلف علاوه بر اصل حق تمبر معادل دو برابر آن جریمه خواهد شد.

ماده ۵۳*

درآمد مشمول مالیات املاکی که به اجاره واگذار می‌گردد عبارت است از کل مال الاجاره، اعم از نقدی و غیرنقدی، پس از کسر بیست و پنج درصد بابت هزینه‌ها و استهلاکات و تعهدات مالک نسبت به مورد اجاره.

درآمد مشمول مالیات در مورد اجاره دست اول املاک مورد وقف یا حبس براساس این ماده محاسبه خواهد شد.

در رهن تصرف، رهن طبق مقررات این فصل مشمول مالیات خواهد بود. هرگاه موجر مالک

* به موجب ماده (۱۸) قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، تبصره‌های (۱)، (۹) و (۱۰) این ماده اصلاح و یک عبارت از متن قبلی تبصره (۲) آن حذف شده است. همچنین تبصره (۱۱) به این ماده الحاق شده است.

باب سوم - مالیات بر درآمد

فصل اول - مالیات بر درآمد املاک

ماده ۵۲*

درآمد شخص حقیقی یا حقوقی ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک واقع در ایران پس از کسر معافیت‌های مقرر در این قانون مشمول مالیات بر درآمد املاک می‌باشد.

* به موجب ماده (۱۷) قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، تبصره ذیل این ماده حذف شده است.

نباشد، درآمد مشمول مالیات وی عبارت است از مابه‌التفاوت اجاره دریافتی و پرداختی بابت ملک مورد اجاره.

حکم این ماده در مورد خانه‌های سازمانی متعلق به اشخاص حقوقی در صورتی که مالیات آنها طبق دفاتر قانونی تشخیص شود جاری نخواهد بود.

تبصره ۱- محل سکونت پدر یا مادر یا همسر یا فرزندان یا اجداد و همچنین محل سکونت افراد تحت تکفل مالک اجاری تلقی نمی‌شود مگر اینکه به موجب اسناد و مدارک ثابت گردد که اجاره پرداخت می‌شود. در صورتی که چند واحد مسکونی محل سکونت مالک و یا افراد مزبور باشد یک واحد برای سکونت مالک و یک واحد مسکونی برای هر یک از افراد مذکور به انتخاب مالک از شمول مالیات موضوع این بخش خارج خواهد بود.

تبصره ۲- املاکی که مجاناً در اختیار سازمانها و

مؤسسات موضوع ماده ۲ این قانون قرار می‌گیرد غیراجاری تلقی می‌شود.

تبصره ۳- از نظر مالیات بر درآمد اجاره املاک هر واحد آپارتمان یک مستغل محسوب می‌شود.

تبصره ۴- در مورد املاکی که با ائانه یا ماشین‌آلات به اجاره واگذار می‌شود، درآمد ناشی از اجاره ائانه و ماشین‌آلات نیز جزء درآمد ملک محسوب و مشمول مالیات این فصل می‌شود.

تبصره ۵- مستحذاتی که طبق قرارداد از طرف مستأجر در عین مستاجره بفتح موجر ایجاد می‌شود، براساس ارزش معاملاتی روز تحویل مستحذته به موجر تقویم و پنجاه درصد آن جزء درآمد مشمول مالیات اجاره سال تحویل محسوب می‌گردد.

تبصره ۶- هزینه‌هایی که به موجب قانون یا قرارداد به عهده مالک است و از طرف مستأجر انجام می‌شود و همچنین مخارجی که به موجب قرارداد انجام آن از طرف مستأجر تقبل شده در صورتی که

عرفاً به عهده مالک باشد، به بهای روز انجام هزینه تقویم و بعنوان مال الاجاره غیرنقدی به جمع اجاره بهای سال انجام هزینه اضافه می شود.

تبصره ۷- در صورتی که مالک اعیان احداث شده در عرصه استیجاری ملک را کلاً یا جزئاً به اجاره واگذار نماید، مبلغ اجاره پرداختی بابت عرصه به نسبت مورد اجاره از مال الاجاره دریافتی کسر و مازاد طبق مقررات صدر این ماده مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ۸- در صورتی که مالک محل سکونت خود را بفروشد و در سند انتقال بدون اجاره بهاء مهلتی برای تخلیه ملک داده شود، در مدتی که محل سکونت انتقال دهنده می باشد تا شش ماه و در بیع شرط مادام که طبق شرایط معامله مبیع در اختیار بایع شرطی است، اجاری تلقی نمی شود، مگر اینکه به موجب اسناد و مدارک ثابت گردد که اجاره پرداخت می شود.

تبصره ۹- وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و دستگاههایی که تمام یا قسمتی از بودجه آنها بوسیله دولت تأمین می شود، نهادهای انقلاب اسلامی، شهرداریها و شرکتهای و مؤسسات وابسته به آنها و همچنین سایر اشخاص حقوقی مکلفانند مالیات موضوع این فصل را از مال الاجاره هایی که پرداخت می کنند کسر و ظرف ده روز به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک پرداخت و رسید آن را به موجر تسلیم نمایند.

تبصره ۱۰- واحدهای مسکونی متعلق به شرکت های سازنده مسکن که قبل از انتقال قطعی و طبق اسناد و مدارک مثبت به موجب قرارداد واگذار می گردد مادام که در تصرف خریدار می باشد، در مدت مذکور اجاری تلقی نمی شود و از لحاظ مالیاتی با خریدار مانند مالک رفتار خواهد شد مشروط بر اینکه مالیات نقل و انتقال قطعی موضوع ماده (۵۹) این قانون به مأخذ تاریخ